

siden, jeg stod og tog de private Skoler i Forsvar overfor Højre, og da i mange Henseender maatte benytte de samme Argumenter overfor Højre, som det ærede Medlem benyttede forleden Dag (Afbrydelse af *H. L. Møller*). Jeg hørte ikke, hvad det ærede Medlems Afbrydelse gik ud paa, ellers skulde jeg gerne svare straks. Det er, som sagt, ikke mange Aar siden, jeg ogsaa overfor Højre maatte fremhæve den Nytte, de private Skoler kunde gøre med Hensyn til Religionsundervisningen maaske engang i Fremtiden. Jeg skal ikke komme dybere ind derpaa, thi der sidder saa mange her i Tinget, som vare Medlemmer af de forskellige Skoleudvalg forud for 1899, at de ville kunne bevidne det. Det er lidt mærkeligt for mig at blive angreben af en Højremand for min Stilling til de private Skoler. Jeg skal et Øjeblik opholde mig ved min Stilling til disse Skoler, men inden jeg gør det, vil jeg dog med Hensyn til Religionsundervisningen gøre en Bemærkning, som det ærede Medlem har foranlediget. Det ærede Medlem gik ud fra, at Skolen efterhaanden var ved at blive konfessionsløs, endskønt den efter Lovgivningen ikke skulde være det. Der tror jeg ikke, at det ærede Medlem ser rigtigt. Ganske vist er der selvfølgelig adskillig Brøst indenfor Skolen, baade indenfor den højere Almenskole og ogsaa indenfor Folkeskolen, det ved jeg vel, og det skal der heller ikke lægges Skjul paa, men i det store og hele tror jeg ikke, det ærede Medlem har Ret. Det er muligt, at vi komme til den Tid, da Religionsundervisningen bliver tagen ud af de offentlige Skoler og helt lagt over i den private Skole. Det er et principmæssigt Standpunkt, som kan forsvares, og som jeg i Øjeblikket ikke skal sige noget imod. Det er muligt, at vi naa dertil engang, men jeg tror ikke, det ligger for hverken nu i dette Øjeblik eller i den nærmeste Fremtid. De, der kende vort Folk, ville snart være klare over, at der ikke er nogen Stemning i Folket for at faa en saadan Skolereform gennemført. Der er i Virkeligheden Stemning i vort Folk for at beholde Religionsundervisningen i Skolen, for at denne fremdeles kan være en Kirkeskole, og Lærerne i Religion skulle føle sig knyttede til den kristelige Børnelærdom. Men ogsaa set fra det Synspunkt vil der være Brug for Friskolen, thi de Folk, som ikke holde af Religionsundervisningen i Folkeskolen, enten det er paa Grund af, at den ikke passer dem for den Maades Skyld, hvorpaa den udføres, eller ogsaa

fordi de i det hele helst ville være fri for den, have ogsaa Lov til at oprette private Skoler, i det hele mener jeg, at private Skoler have deres Plads baade i den ene Henseende og i den anden. Vil man have en særlig Religionsundervisning eller en særlig Undervisning i andre Fag, som den offentlige Skole ikke har, har man Lov til at oprette private Skoler, og det bør altid være saaledes, at de private Skoler kunne trives her i Landet. Paa det Standpunkt stillede jeg mig og har stillet mig i en lang Række af Aar, og paa det Standpunkt arbejdede jeg for, at den private Skole indenfor Folkeskolen i sin Tid skulde have Understøttelse ved Gennemførelsen af Loven af 24. Marts 1899. Ærede Medlemmer ville erindre, hvor stærkt det egentlig kneb med at faa dette Tilskud igennem. Det lykkedes at faa de 35,000 Kr. førte igennem. Det er ikke noget stort Tilskud, der blev givet ved denne Lov. Jeg stod paa samme Standpunkt i Fjor, da det lykkedes at faa 10,000 Kr.s Forøgelse af Bevillingen ført igennem. Det er det samme Standpunkt, som har ledet mig til at stille Forslag paa Finansloven om Tilskud til Pensionskassen for den fri Skole indenfor Folkeskolen. I disse Dage haaber jeg netop at faa stadfæstet Vedtægter for denne Pensionskasse. Med Hensyn til de højere Skoler er det lykkedes mig at faa gennemført en Lov om 100,000 Kr.s Understøttelse til de private Realskoler samt desuden en Understøttelse til samme Skolers Pensionsfond af 15,000 Kr., og i Fjor var Rigsdagen enig med mig om at faa gennemført en Lov om 15,000 Kr. til de private højere Almenskoler's Læreres Pensionskasse. Man vil saaledes se, at det Standpunkt, jeg har stillet mig paa hele Tiden overfor de private Skoler, har jeg gennemført lige til dette Øjeblik, og det agter jeg fremdeles at staa paa, thi min Mening er, at de private Skoler have ikke alene deres Berettigelse i og for sig for deres egen Skyld, men ogsaa for den offentlige Skoles Skyld. Jeg tror, at noget af det, man kalder Konkurrence, ogsaa er godt paa det aandelige Omraade, og jeg tror, det er heldigt paa Skoleomraadet, at den offentlige Skole i noget Maal kan blive stillet overfor Konkurrence, og derfor ønsker jeg ikke, at den private Skole skal ødelægges, men stilles saaledes, at det bliver muligt for den, om end med nogen Anspændelse — for det skader ikke — at kunne konkurrere med den offentlige Skole. Det er derfor, jeg har ønsket at gennemføre disse